

LIMBURG
VERZAMELD T

LIMBURGSE VERZAMELAARS!

WIE ZIJN ZE? | WAT VERZAMELEN ZE? | WAT DRIJFT HEN?

Voorwoord

Limburg bruist van passie. En vele Limburgers delen die passie ook voor het rijke verleden van deze provincie. Ze verzamelen sporen van de lokale geschiedenis om deze beter te kunnen begrijpen, maar ook om het heden te kunnen plaatsen en de toekomst een plek te kunnen geven in hun leven.

De Limburgse erfgoedpartners, i.e. het Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed, Erfgoedplus.be, erfgoedcellen Mijn-Erfgoed en Haspengouw, het Stadsmus (Hasselt), Heemkunde Limburg en het Limburgs Volkskundig Genootschap (LVG), bundelden begin 2016 de krachten en stuurden er gedurende een half jaar een projectmedewerker op uit om de variatie aan Limburgse verzamelingen in kaart te brengen, om verzamelaars te bevragen over hun drijfveer en om mee te waken/na te denken over de toekomst van hun verzameling.

Het resultaat van deze speurtocht ligt voor u. Een vijftigtal Limburgse verzamelaars doen hun verhaal in deze bijlage. De verhalen achter hun verzamelingen zijn stuk voor stuk uniek. Sommige verzamelaars zijn laaiend enthousiast om met hun verzameling en hun verhaal naar buiten te komen, terwijl anderen eerder terughoudend zijn. Er werden verzamelingen gevonden die erg uitgebreid zijn, en waarvan de verzamelaar toch maar niet kan stoppen met verzamelen. Andere collecties verbaasden ons door hun specificiteit of door hun uitgesproken Limburgse karakter.

Kortom: verzamelingen en het verzamelen zelf boeien jong én oud, man én vrouw, geboren en getogen Limburger én inwijkeling. Een ding hebben ze gemeen: alle verzamelaars vertellen met hun verzameling het verhaal van Limburg.

Deze bijlage hebben we enerzijds opgevat als een geheel van getuigenissen van verzamelaars en een steekkaart van hun verzamelingen. Anderzijds is het ook een praktische gids, voor de huidige en toekomstige verzamelaar van Limburgs erfgoed. Want de verzamelaar staat er niet alleen voor: in Limburg zijn we met heel wat professionele krachten én (professionele) amateurs/vrijwilligers om verzamelaars bij te staan met raad en daad. Want dat erfgoed belangrijk is, staat buiten kijf. En dat het bewaren en bekend maken ervan een zaak is van vele handen, is een gegeven.

En erfgoed creëert passie en begrip.

Daar zijn we als partners in dit project allemaal van overtuigd.

Igor Philtjens, gedeputeerde van Cultuur, Erfgoed en Toerisme
Patrick Witters, voorzitter projectvereniging Mijnstreek
Johan Mas, voorzitter Erfgoed Haspengouw
Karolien Mondelaers, schepen van cultuur, Hasselt
Luk Indestege, voorzitter Limburgs Volkskundig Genootschap
Raymond Lambie, voorzitter Heemkunde Limburg

WIE VERZAMELT WAT?

Over verzamelaars en hun ‘verzamelingen’

Je hoort wel eens zeggen: “Je kunt het zo gek niet bedenken, of er is iemand die het verzamelt.” En terecht! Want tijdens onze zoektocht naar Limburgse verzamelaars hebben we verzamelingen in alle vormen en maten ontdekt. Klassieke verzamelingen zoals postzegels of sigarenbandjes. Maar wat denk je van een collectie (pikante) moppen, appelsienpapiertjes of ‘ex-librissen’? Een greep uit de uiterst gevarieerde verzamelaars en verzamelingen.

De meeste verzamelaars zijn vaak al wat oudere mannen, maar er zijn ook enkele jongere en vrouwelijke verzamelaars. De jongste verzamelaar die we interviewden was de 11-jarige **MATTEO IDELER CAUTAERT** uit Kortesseem. Vol enthousiasme en trots vertelde hij over zijn fossielen en hoe en wanneer ze juist gevormd zijn. “Twee jaar geleden gingen we naar Jurassic Coast in het zuiden van Engeland. Daar leerde een gids ons waarop je moet letten als je naar fossielen zoekt.” Sindsdien vond Matteo al honderden fossielen. Gewapend met een hamer en een rugzak trok hij naar Engeland en de Gorges du Verdon in Frankrijk. Met een wervel van een Ichthyosaurus (een soort voorloper van de dolfijn) van zo’n 200 miljoen jaar oud heeft onze jongste verzamelaar met ruime voorgrond het oudste object uit de verzamelingen die we bezochten.

De op één na oudste objecten worden bewaard door de op één na jongste verzamelaar. De 19-jarige **TOM DEGRAEVE** uit Sint-Truiden gaat sinds 2011 met zijn metaaldetector op zoek naar schatten in de bodem. Zijn pronkstukken zijn een Romeinse munt uit de 2de eeuw voor Christus, een middeleeuwse ring en musketkogels uit de 16de-18de eeuw.

Verzamelen, net als veel andere hobby’s, kost geld. Het is tegenwoordig zelfs duurder geworden. “Ruilbeurzen lijken steeds meer op verkoopbeurzen”, hoorden we vaak tijdens de interviews. Zijn er daarom misschien minder jonge verzamelaars? Als student of jongvolwassene is het niet zo makkelijk om veel geld aan een verzameling uit te geven.

Of zijn daar misschien andere redenen voor? “Ik heb mijn gezelschapsspellen

nooit echt als een verzameling gezien,” zegt de 26-jarige **TIM RAMAEKERS** uit Wellen, “maar als ik zo eens kijk, zie ik dat er nog heel wat spellen in de verpakking zitten, dus misschien kunnen we inderdaad wel spreken van een verzameling of collectie.” Een gelijkaardig verhaal horen we bij **THOMAS REYSKENS** en **JORIS JAENEN**, beiden twintigers uit Genk. Zij verzamelen retrogames (games voor oude spelconsoles) en spelen die ook echt met vrienden. Hun verzameling is dus eerder een resultaat dan een doel. Een beetje vergelijkbaar met het ‘verzamelen’ van digitale Pokémon op je smartphone misschien?

Het merendeel van de bezochte – en gekende – verzamelaars zijn mannen. Zij verzamelen onder andere petroleum- en benzinebranders, koetsen, militaire kentekens, gloeilampen, voetbaltruitjes, tabaksproducten, politie- en rijkswachtspullen, bierflessen, motorfietsen, oorlogsmateriaal... Bij vrouwen vinden we onder andere wijkwater vaatjes, oude keukenspullen, koffiepotten, geboortekaartjes en oud speelgoed.

Wat ook de redenen zijn waarom er meer oudere personen, en dan vooral mannen, verzamelen, het maakt de door ons bezochte verzamelingen niet minder interessant. Elke verzameling en verzamelaar heeft zijn (of haar) verhaal en bijzonderheden...

De 11-jarige Matteo Ideler Cautart uit Kortesseem is gepassioneerd door fossielen.

Rohnny Schils uit Gingelom verzamelt al meer dan 45 jaar materiaal uit de Tweede Wereldoorlog.

“Ik heb mijn verzameling tot nu nooit echt als een verzameling beschouwd.”

TIM RAMAEKERS • WELLEN

Laurent Jansen uit Sint-Truiden is vooral op zoek naar 'rariteiten' met betrekking tot de dood.

“Op de website van het Limburgs Volkskundig Genootschap kan je terecht met vragen of informatie over allerlei vormen van volkscultuur, zoals bijvoorbeeld het verzamelen.”

Luk Indestege
(voorzitter Limburgs
Volkskundig Genootschap)

HOE HET ALLEMAAL BEGON...

Verzamelaars over de start van hun verzameling

“Bij het opruimen van het huis van mijn ouders vond ik een kartonnen doos met een oude soldeerbout en een brander van mijn grootvader, die stielman was”, steekt **ERIC LEFEBVRE** uit Heusden-Zolder van wal. “Ik zocht meer informatie en raakte gebeten. Na een tijdje begon ik zelf allerlei branders en soldeerbouten te kopen en zeven jaar later heb ik meer dan 250 exemplaren in huis.”

Gelijkaardige verhalen horen we bij **LIEF VOS** uit Hamont-Achel en **GILBERT LAMBRECHTS** uit Beringen. Lief Vos: “Na het overlijden van mijn moeder vond ik een klein doosje met geboortekaartjes. Vanaf toen bewaarde ik de geboortekaartjes die ik kreeg. Eerst van familie en vrienden, maar het werden er steeds meer en meer. Ik denk er nu zo’n 50.000 te hebben.” Op zolder van een grootouder vond Gilbert Lambrechts dan weer twee kleine metalen voorwerpen. Toen hij wist dat het om luciferdoosjeshouders ging, was zijn interesse gewekt. Af en toe kocht hij er eentje op een rommelmarkt en zo groeide zijn collectie uit tot ruim 300 houders.

Een vondst op zolder. Het overlijden van een familielid. Vaak zijn gebeurtenissen in de familie een aanleiding. Maar soms is er ook een intrinsieke

of professionele interesse. **ALFONS DEFERME** uit Beringen werkte tot de jaren 1980 bij het Nederlandse elektronicabedrijf Philips. Op het einde van zijn carrière werkte hij er op de projectorenafdeling. Het is op dat ogenblik dat Alfons begon met het verzamelen van gloeilampen. Gedurende meer dan 30 jaar verzamelde hij duizenden lampen – meestal projectielampen – van allerlei formaten, vormen, kleuren en leeftijden.

KAREL DRIESSEN uit Hasselt gaf lange tijd les als godsdienstleerkracht. Voor zijn lessen wou hij bijbels gebruiken als lesmateriaal. Hij zocht ze dan zelf bijeen, kocht overal gebruikte exemplaren en kreeg er ook van mensen die van zijn initiatief hoorden. Daar zaten verschillende mooie exemplaren bij, dus bleef Karel ze verder verzamelen, zelfs toen hij er meer dan genoeg verzameld had voor in de klas. Intussen heeft hij er meer dan 800. Ook **LAURENT JANSEN** was vroeger godsdienstleraar. Gaandeweg geraakte hij gepassioneerd door de dood en al meer dan 40 jaar lang verzamelt hij ‘alles’ wat ermee te maken heeft. Hij verzamelt vooral opvallende of unieke stukken, door hem zelf als ‘rariteiten’ omschreven, zoals zilveren overlijdenspenningen uit de 17de eeuw of schilderijen gemaakt met haren van overledenen.

Andere verzamelaars waren er (veel) vroeger bij. Als 8-jarige jongen was **JACKY SCHEELEN** gefascineerd door een defecte wekker op het nachtkastje van zijn ouders. Na veel gezeur kreeg hij de wekker en ondanks (of net door?) het feit dat ze hem vertelden de wekker niet uit elkaar te halen, herstelde hij de wekker zo goed en zo kwaad als mogelijk. 75 jaar later verzamelt en herstelt Jacky nog steeds oude uurwerken. Hij is daarmee zonder twijfel de langst actieve verzamelaar die we bezocht hebben.

Sommige verzamelingen ontstaan heel toevallig. In 1973 stopte de voormalige vrachtwagenchauffeur **ADRIAAN REYSKENS** uit Kinrooi op de terugweg van een opdracht in Berlijn in een wegrestaurant. Op de tafels lagen verschillende papieren onderleggers met tekeningen van treinloco-

motieven. Adriaan vond ze mooi, trok zijn stoute schoenen aan en vroeg of hij een exemplaar van de reeks mocht meenemen. Vanaf dan is hij onderleggers beginnen verzamelen.

Veel verzamelaars verzamelen voor zichzelf, maar dat is niet altijd zo. Als overste van de ‘Kleine Zusters van de Heilige Jozef’ werd **ZUSTER LUTGARDE CEYSSENS** uit Lanaken regelmatig geconfronteerd met het overlijden van medezusters. Ze vond dan vaak veiligheidsspelden, met daaraan tientallen medailles en kruisjes. “Zo’n 30 jaar geleden begon ik ze te verzamelen. Medailles en kruisjes zie je steeds minder en ze vormen een stukje religieus erfgoed, dat ik wil bewaren voor de toekomst”, aldus zuster Lutgarde. Intussen is haar verzameling uitgegroeid tot een indrukwekkend aantal van 1.500 verschillende medailles en enkele honderden kruisjes.

Alfonse Deferme uit Beringen staat in de weekends voor dag en dauw op om op rommelmarkten hopelijk zijn verzameling gloeilampen aan te kunnen vullen.

“Ik verzamel om dat stukje erfgoed te bewaren voor de toekomst.”

ZUSTER LUTGARDE CEYSSENS • LANAKEN

TYPISCH LIMBURGSE VERZAMELINGEN?

Over de lokale link van collecties

Er zijn verschillende verzamelingen die specifiek over typische Limburgse zaken gaan, of een link hebben met een bepaalde locatie of regio in onze provincie. Soms is 'Limburgs' een manier om de verzameling af te bakenen binnen een geografisch geheel, soms is 'Limburgs' een manier om het karakter van een verzameling te schetsen.

In 2005 kon je in het Cultureel Centrum van Leopoldsborg de tentoonstelling '25 jaar Limburgse dansorkesten' gaan bekijken. Bij de tentoonstelling werd de publicatie 'Limburgse dansorkesten: 1950-1975' uitgegeven. Het materiaal daarvoor kwam van **ROGER SCHEVEENEELS** uit Leopoldsborg. Vanuit zijn interesse voor muziek uit de jaren 1950 en 1960 raakte Roger gepassioneerd door dansorkesten, die ten dans speelden voor de huidige dj's. Vandaag heeft hij informatie over 283 Limburgse balorkesten uit de periode 1950-1975. Van elk gekend Limburgs dansorkest legt Roger een dossier aan: foto's, plaatopnames, krantenknipsels, affiches, programmaboekjes...

“Verzamelen gaat niet enkel over de voorwerpen, maar ook over de verhalen die achter die voorwerpen zitten.”

JO BILLEN • WELLEN

Ook de verzameling van **JO BILLEN** uit Wellen dekt vrijwel het volledige Limburgse grondgebied. Zo'n 30 à 35 jaar geleden kocht hij een huis. In de tuin vond hij een twintigtal verschillende glazen flesjes, die dienden om een boord mee af te bakenen. Via ruilen en het afschuimen van rommelmarkten groeide Jo's verzameling uit tot meer dan 1.500 bier- en limonadeflesjes van Limburgse brouwerijen en depothouders. Jo bewaart ook historische prentkaarten en andere documentatie van de brouwerijen. Hij bezoekt de locaties van de brouwerijen, fotografeert ze en informeert zich in de buurt, want "verzamelen gaat niet enkel over de voorwerpen, maar ook over de verhalen die achter die voorwerpen zitten."

Noord-Limburg had vroeger een belangrijke tabaksindustrie met vele sigaren- en pijpenfabrieken. Dat verleden komt terug tot leven in het museum 'De Rookcultuur' van **JAN SCHOUTEDEN** uit Meeuwen-Gruitrode. Op 15-jarige leeftijd begon Jan sigarenbandjes te verzamelen. Langzaam breidde hij zijn verzameling uit met alles dat met tabak te maken heeft. In het museum vind je duizenden pijpen, waarvan de meeste in Bree zijn gemaakt. Ook vind je er heel wat sigaren en zelfs nog ongeopende pakjes tabak van meer dan een eeuw oud. In het museum hangen

Julien Stroobants uit Halen toont ons de collectie 'zilveren' helmen uit het gelijknamige museum, dat in 1960 door zijn vader werd opgericht.

grote reclameaffiches en staan verschillende werktuigen, die dienden om de tabak te snijden, droog te persen, vorm te geven of om de pijpen uit te boren en te polijsten.

Zuid-Limburg werd (en wordt nog steeds) gekenmerkt door een grote landbouwactiviteit. Het vroegere boerenleven in Haspengouw vormt het thema van de verzameling van **JOS VALLEY** uit Heers. Jos' collectie vormt een beeld van het harde boerenleven van onze voorouders. Honderden objecten tonen aan hoe de boeren en hun familie hun plan moesten trekken op het veld, maar ook in huis. Ook de tientallen deelverzamelingen van **THEO BROERS** uit Voeren illustreren het rijke landbouwleven in Haspengouw.

Heel wat verzamelingen zijn te linken aan de gemeente waar de verzamelaar woont. De **FAMILIE STROOBANTS** uit Halen baat daar al meer dan 55 jaar het 'Museum Slag der Zilveren Helmen' uit. Wat ooit begon als tijdelijke tentoonstellingen in koeienstallen, is vandaag uitgegroeid tot een indrukwekkende permanente verzameling van alles dat te maken heeft met de bekende Slag van Halen. De link tussen de familie en die slag is trouwens ook niet ver te zoeken: de grootvader van een van de huidige uitbaters was geboren in de IJzerwinninghoeve, die een belangrijke rol speelde tijdens de veldslag.

Een ander voorbeeld: zijn grootmoeder werkte bij jeneverstokerij Fryns en zijn vader verkocht vroeger jenever in zijn brouwerij/depot: **JEAN-MARIE BLOKKEN** uit Hasselt leek wel 'voorbested' om zijn verzameling rond de

typisch Hasseltse jenever uit te bouwen. Hij richtte zelfs een zolderkamer zo in dat je je in een echt café waant, compleet met reclameposters, grote en miniflesjes, aanstekers, lucifers, glazen, flesopeners, oude prijslijsten, balpenen...

SYLVAIN PLUYMERS uit Zonhoven had bij zijn pensioen naar eigen zeggen nood aan een hobby. Hij vond een doos bidprentjes, die van zijn vader waren. "Ik begon daarom met het verzamelen van bidprentjes van mensen die in de Wijvestraat gewoond hebben, de straat waar ik als kind ben opgegroeid. Na een tijdje besloot ik er ook de Halveweg bij te nemen. En zo kwamen er steeds meer straten bij, tot ik uiteindelijk prentjes verzamelde van heel Zonhoven." Intussen is zijn verzameling nog uitgebreid met 100-jarigen, oorlogsslachtoffers, bisschoppen, baronnen en nog meer 'speciale gevallen'. Sylvains collectie is al indrukwekkend, maar **LUK VAN DE SIJPE** en **RONNY MERTENS** toonden ons het bidprentjesarchief van het 'Documentatiecentrum Dr. Bussels' in Hamont-Achel. Deze verzameling van bidprentjes en rouwbrieven kwam tot stand door wijlen pater de Jong en telt vandaag ruim 800.000 stuks. Zeker de moeite waard om stamboomonderzoek te doen!

De meest 'lokale' verzameling is zonder twijfel die van **VICTOR STRIJOS** uit Neerpelt. Zijn verzameling van kleipijpenkoppen is hoofdzakelijk gevonden op een bepaald perceel in de buurt van de Broeseinderdijk in Neerpelt. Het gaat om zo'n 250 pijpenkoppen van lokale (Neerpelt, Bree, Maaseik) maar ook bovenregionale makelij.

Jean-Marie Blokken uit Hasselt heeft honderden objecten over Hasseltse jenever.

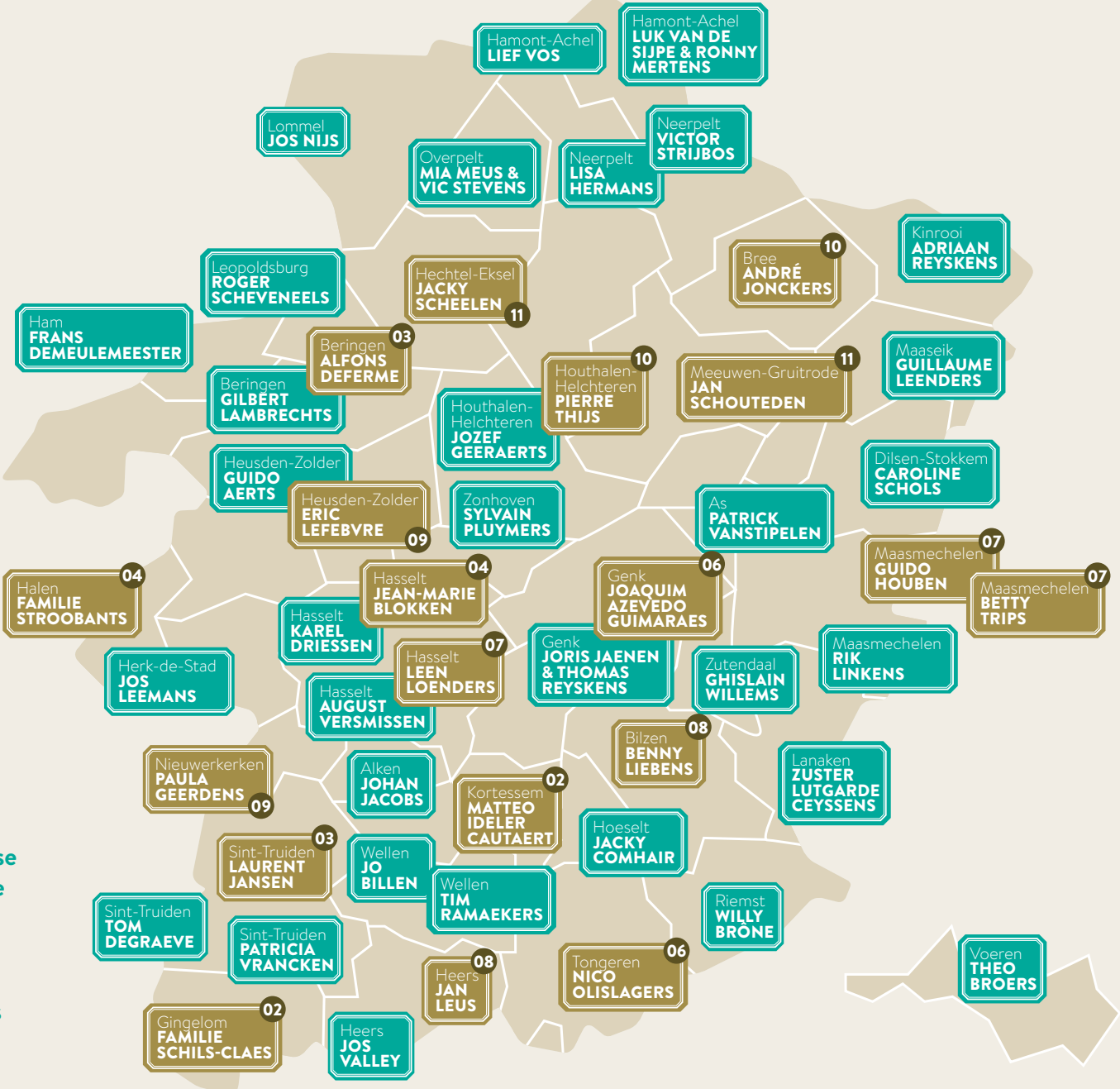
VERZAMELWIJZER

“Ben je op zoek naar historische achtergrondinformatie over jouw verzameling? Of wil je net achtergrondinformatie over je verzameling historische voorwerpen publiceren? Neem dan zeker contact op met Heemkunde Limburg.”

Raymond Lambie
(Voorzitter Heemkunde Limburg)

De bezochte verzamelaars en hun verzamelingen

Hiernaast vind je een overzicht van alle bezochte verzamelaars en hun verzamelingen, wat natuurlijk maar een fractie van alle Limburgse verzamelaars is. Niet alle bezochte verzamelaars konden aan bod komen in deze bijlage. De goud uitgelichte verzamelaars vind je met foto op de vermelde pagina's.

ALKEN / Johan Jacobs
oude speelkaarten en jokers
AS / Patrick Vanstipelen
kermis- en carnavalscollectie
BERINGEN / Alfons Deferme
gloeilampen
BERINGEN / Gilbert Lambrechts
luciferdoosjeshouders
BILZEN / Benny Liebens
voetbaltruitjes
BREE / André Jonckers ('Rijtuigmuseum')
paardenkoetsen en toebehoren
DILSEN-STOKKEM / Caroline Schols
oud speelgoed
GENK / Joaquim Azevedo Guimaraes
collectie over Che Guevara
GENK / Joris Jaenen en Thomas Reyskens
retrogames
GINGELOM / Familie Schils-Claes
(museum 'Winter 1944')
verzameling over de Tweede Wereldoorlog
HALEN / Familie Stroobants
(museum 'Slag der Zilveren Helmen')
collectie over de slag in Halen
(12 augustus 1914)
HAM / Frans Demeulemeester
heiligenbeelden en -kaders
HAMONT-ACHEL / Luk Van de Sijpe en Ronny Mertens ('Documentatiecentrum Dr. Bussels')
bidprentjesarchief Pater Dominicus de Jong

HAMONT-ACHEL / LIEF VOS
geboortekaartjes
HASSELT / Jean-Marie Blokken
(Hasseltse) jenever
HASSELT / Karel Driessen
bijbels
HASSELT / Leen Loenders
oud keukenmateriaal
HASSELT / August Versmissen
zoutvaatjes en speelkaarten
HECHTEL-EKSEL / Jacky Scheelen
oude uurwerken
HEERS / Jan Leus
Gillet-motorfietsen
HEERS / Jos Valley
collectie over het boerenleven in Haspengouw
HERK-DE-STAD / Jos Leemans
fotoarchief Louis Strauven
HEUSDEN-ZOLDER / Guido Aerts en Julien Maebe ('Stichting Toontje Gilissen')
kerststallen
HEUSDEN-ZOLDER / Eric Lefebvre
petroleum- en benzinebranders Max Sievert
HOESELT / Jacky Comhair
Wereldoorlog II militaria
HOUTHALEN-HELCHTEREN / Jozef Geeraerts
militaire kentekens

HOUTHALEN-HELCHTEREN / Pierre Thijs
(‘Politie- en motormuseum’)
verzameling over de politie en de rijkswacht
KINROOI / Adriaan Reyskens
papieren onderleggers
KORTESSEM / Matteo Ideler Cautaert
fossielen
LANAKEN / Zuster Lutgarde Ceyssens
religieuze medailles en kruisjes
LEOPOLDSBURG / Roger Scheveneels
verzameling over Limburgse dansorkesten tussen 1950 en 1975
LOMMEL / Jos Nijs
zichtkaarten en documentatie over molens
MAASEIK / Guillaume Leenders
oud elektromateriaal
MAASMECHELEN / Guido Houben
45-toerensingles
MAASMECHELEN / Rik Linkens
mechanische muziekdozen
MAASMECHELEN / Betty Trips
verzameling over Louny (stad in Tsjechië)
MEEUWEN-GRUITRODE / Jan Schouteden
(museum ‘De rookcultuur’)
verzameling over de Limburgse sigaren-, tabaks- en pijpenindustrie
NEERPelt / Lisa Hermans
wijnwatervaten

NEERPelt / Victor Stribbos
aardewerken pijpenkoppen en archeologische vondsten uit Neerpelt
NIUWERKERKEN / Paula Geerdens
bierviltjes
OVERPELT / Mia Meus en Vic Stevens
koffiepotten
RIEMST / Willy Brône
IJzertorencollectie, grammofoonnaalden-doosjes en gele briefkaarten
SINT-TRUIDEN / Tom Degraeve
bodenvondsten
SINT-TRUIDEN / Laurent Jansen
collectie rond de dood
SINT-TRUIDEN / Patricia Vrancken
Rode Kruis Limburg
TONGEREN / Nico Olislagers
alles over Tongeren
VOEREN / Theo Broers
collectie over Herfse kaasproductie en -promotie
WELLEN / Jo Billen
Limburgse bier- en limonadeflesjes
WELLEN / Tim Ramaekers
gezelschapsspellen
ZONHOVEN / Sylvain Pluyers
bidprentjes
ZUTENDAAL / Ghislain Willems
schilderijen van Limburgse schilders

WAAROM VERZAMELEN VERZAMELAARS?

Over de passie voor en het plezier van het verzamelen

Joaquim Azevedo Guimaraes
uit Genk liet een tattoo zetten
van Che Guevara.

Eén van de mooiste
stukken vindt
Nico Olislagers uit
Tongeren deze 100
jaar oude vlag van
voetbalclub 'Patria
F.C. Tongres'.

“Ik kan er niet meer mee stoppen”, vertellen zowel **MIA MEUS** uit Overpelt als **LIEF VOS** uit Hamont-Achel als ze het over hun verzamelingen hebben. “Mijn verzameling is eindeloos”, beseft Lief Vos maar al te goed. Vandaag heeft ze al ruim 50.000 geboortekaartjes verzameld en daar komen er bijna dagelijks bij. Hoe meer kaartjes Lief heeft, hoe meer ze zoekt naar een goede manier om ze te sorteren. Ze is dan ook voortdurend, en vooral in de winter, bezig met de kaartjes per soort of thema te leggen, in te plakken of op

te splitsen in een steeds toenemend aantal deelthema's. Vroeger dacht ze dat het al mooi zou zijn om van elke dag een prentje te hebben, maar vandaag is ze dat stadium al ver gepasseerd. En stoppen is Lief momenteel zeker ook nog niet van plan. “Ik zag eens enkele koffiepotten met bloemen erin. Dat vond ik zo mooi dat ik er zelf ook een kocht. Dat werden er al snel tien en zo heb ik er intussen zo'n 1.800”, zegt Mia Meus. “Als ik ergens een koffiepote zie die ik nog niet heb, dan koop ik hem, maar meer dan drie euro geef ik er niet aan uit.” De koffiepotten dienen enkel als versiering. “Regelmatig doe ik nog eens een kast open om de potten te bewonderen. Ik denk er momenteel niet aan om er ook maar eentje weg te doen!”

“Ik denk er momenteel nog niet aan om er ook maar eentje weg te doen!”

MIA MEUS • OVERPELT

CAROLINE SCHOLS uit Dilsen-Stokkem verzamelt oud speelgoed en ze kan naar eigen zeggen “echt genieten” als ze bezig is met haar verzameling. “Ik was kind tijdens de oorlog en heb toen wat gemist denk ik”, probeert ze haar passie te verklaren. In een ware ‘inhaalbeweging’ verzamelde ze op latere leeftijd oude clowns, puzzels, keukentjes, serviesjes, spel dozen, beren, kinderboeken, houten treintjes, meccano...

“Verzamelen is een microbe die me al mijn hele leven te pakken heeft”, verwoordt **NICO OLISLAGERS** uit Tongeren. Vroeger verzamelde hij militaria, maar zo'n 25 jaar geleden legde hij zich toe op voorwerpen over of uit Tongeren. “Ik ben daarbij vooral op zoek naar unieke of zeldzamere stukken.” Nico heeft zijn hart verloren aan Tongeren en zijn verzameling bestaat uit ruim 20.000 objecten. Postzegels, limonadeflesjes, reclameposters, boeken en zelfs een oude parkeermeter. Hij rijdt ook rond op een fiets uit de winkel van Victor Lenaerts. Deze Tongerse dorpsheer won in 1921 de Tour de France voor onafhankelijken. Naast het verzamelen helpt Nico ook mee aan tentoonstellingen, doet hij archiefonderzoek en geeft hij lezingen over Tongeren. Van passie gesproken!

Dat passie nog verder kan gaan, bewijst **JOAQUIM AZEVEDO GUIMARAES** uit Genk. Zo'n 7 à 8 jaar geleden was hij op vakantie in Cuba en bezocht daar het graf van de revolutionair Che Guevara. Hij was overweldigd door het respect dat men daar voor Che opbracht. Hij kocht er enkele T-shirts, hemden en een pet. Sindsdien koopt hij alles met een afbeelding van Che erop. Regelmatig krijgt hij ook spullen van vrienden of kennissen. T-shirts, bierflessen, sigaren, aanstekers, schilderijen, foto's, vlaggen, handdoeken, een koekendoos, een onderbroek. Joaquims fascinatie voor Che gaat zo ver dat hij twee jaar geleden – al zei hij dat nooit te doen – een tattoo liet zetten van de revolutionair en guerrillaleider. En hij is trots op die tattoo!

“Verzamelen is een microbe die me al heel mijn leven te pakken heeft.”

NICO OLISLAGERS • TONGEREN

Leen Loenders uit Hasselt verzamelt niet alleen spullen uit grootmoeders keuken, maar gebruikt ze ook dagelijks.

DE VERZAMELAAR EN ZIJN NAASTE OMGEVING

Over de partners en familie van de verzamelaars

“Er zijn twee grote problemen met de verzameling van mijn vrouw”, grapt **VICTOR STEVENS** uit Overpelt, de echtgenoot van **MIA MEUS** die koffiepotten verzamelt. “Mia kan niet stoppen met verzamelen én we hebben geen plaats meer om ze te bewaren.” Al meer dan 40 jaar verzamelt Mia koffiepotten. Of beter gezegd: Mia en haar familie. Mia’s dochter nam vroeger

geregeld mooie exemplaren mee van de rommelmarkt en tegenwoordig verzamelt ook Mia’s man mee. Samen durven ze gerust 150 tot 200 kilometer rijden om rommelmarkten af te schuimen. Mia: “Op de rommelmarkten in de ruime omgeving van Overpelt zijn zelden nog koffiepotten te vinden, of de verkopers kennen ons intussen en dan gaan de prijzen omhoog.”

Victor helpt ook mee om Mia’s verzameling te onderhouden: “Enkele jaren geleden hebben we alle koffiepotten eens grondig schoongemaakt en toen hebben we drie maanden lang elke dag minstens vier uur gepoetst!” Veel werk en tijd dus! Maar Mia denkt er niet aan om ook maar één koffiepote weg te doen. Victor plaagt haar dan ook verschillende keren door ons te vragen of we er niet enkele willen meenemen. Zou hij het menen?

Een ander verzamelaarskoppel vinden we in Maasmechelen. **GUIDO HOUBEN** verzamelt 45-toerenplaatjes en zijn vrouw **BETTY TRIPS** houdt alles bij over het Tsjechische stadje Louny, dat ze al tientallen keren bezochten. Hoewel Guido de platen verzamelt, is het toch hoofdzakelijk zijn vrouw die ervoor zorgt dat zijn collectie stelselmatig toeneemt. Als stroman, of strovrouw, koopt ze geregeld dozen vol met platen, die ze dan samen sorteren en inventariseren. De platen staan allemaal in rekken in één kamer en elders in huis vind je overal wel tafels met platen onder het glas of een klok in de vorm van een plaat.

In een veranda heeft Betty haar eigen verzameling ondergebracht. Talrijke affiches, foto’s, folders, postkaarten en andere souvenirs doen denken aan Louny. Compleet met uithangborden, een tapkraan en een paraplu van het gelijknamige bier wanen Betty en Guido zich dagelijks in het 20.000 inwoners tellende stadje in Noordwest-Tsjechië, waar ze meerdere keren per jaar naar toe reizen. En

ah ja, hun hondje luistert ook naar de naam ‘Louny’.

In de meeste gevallen hebben de verzamelaars een eigen ruimte voor hun verzameling. Vaak in de kelder of op zolder, waar de rest van de familie er niet te veel ‘last’ van heeft. **GUILLAUME LEENDERS** uit Maaseik is een verzamelaar van oud elektromateriaal en neemt ons mee naar zijn ‘heiligdom’ of zijn ‘domein’: verschillende kelderkamers propvol oude elektronische apparatuur. **NICO OLISLAGERS** verzamelt dan weer alles over zijn woonplaats Tongeren. In de kelder, die hij zelf omschrijft als zijn ‘crib’, heeft hij een klein museumpje gebouwd. Bij deze en andere verzamelaars valt het op dat de verzameling beperkt blijft tot enkele ruimtes en slechts enkele mooie of bijzondere voorwerpen een plek kregen in de rest van de woning.

Bij andere verzamelaars neemt hun verzameling een prominentere plaats in of maakt het zelfs onderdeel uit van het dagelijkse doen en laten. **LEEN LOENDERS** verzamelt niet enkel oud keukenmateriaal, maar gebruikt veel van dat materiaal nog elke dag in de keuken. “Behalve oude messen, want die zijn zo bot als het maar kan zijn.” Af en toe maakt Leen eens een gerecht uit een van de tientallen oude kookboeken die ze verzamelt. Haar man was niet aanwezig om te zeggen of hij zo’n grote fan was van Leens grootmoeders keuken, maar het feit dat hij af en toe iets koopt om haar verzameling uit te breiden, zal dat wel bevestigen.

Guido Houben en Betty Trips uit Maasmechelen samen met een deel van hun verzamelingen, en hun hondje Louny.

TIP

Alle verzamelingen die in het kader van het project ‘Limburg Verzameld/t’ bezocht werden, zijn terug te vinden in de online erfgoeddatabank www.erfgoedplus.be. Je vindt er een uitgebreide beschrijving en foto’s van de verzamelingen en de verzamelaars.

VERZAMEL-BANDEN!

Over netwerken en het sociale aspect van verzamelen

Een koffietje drinken met topvoetbal- lers als Lionel Messi of Cristiano Ro- naldo. Voor velen een droom die enkel weggelegd is voor collega-profvoet- ballers of internationale filmsterren, maar niet voor **BENNY LIEBENS** uit Bilzen.

Zijn verzameling voetbaltruitjes startte toen een NMBS-collega, voormalig eersteklasser Patrick Stalmans, hem truitjes bezorgde na wedstrijden of een training. In 1993 werd Benny ma- teriaalmeester bij STVV Sint-Truiden en via materiaalmeesters van andere ploegen kreeg hij heel wat truitjes uit de

Belgische voetbalcompetitie. Na een ontmoeting met Jordi Cruijff, zoon van de voetballegende Johan Cruijff gingen ook internationale deuren open voor Benny. Vandaag bestaat zijn verzame- ling uit ruim 800 voetbaltruitjes uit de hele wereld en van heel wat bekende sterren zoals Messi, Beckham, Zidane en Cafú, die Benny vaak ook persoon- lijk ontmoet heeft.

Het moet natuurlijk niet altijd zo uitzon- derlijk zijn als het verhaal van **BENNY LIEBENS**, maar het toont wel aan dat er een sociaal en netwerkaspect aan verzamelingen kan zitten. **LIEF VOS**

Benny Liebens uit Bilzen toont een van zijn vele gesigneerde voetbaltruitjes.

uit Hamont-Achel verzamelt al 50 jaar geboortekaartjes. Die kaartjes krijgt en ruilt ze vooral. “Ik ken nog andere verzamelaars van geboortekaartjes,” zegt Lief, “en een paar keer per jaar gaan we bij elkaar op bezoek. Dat zijn echt gezellige avonden.”

JAN LEUS uit Heers. Deze fervente verzamelaar van Belgische Gillet-mo- torfietsen heeft een goed contact met twee verzamelaars in Dinant en Brussel: “Wij helpen elkaar geregeld als we op zoek zijn naar reserve-on- derdelen of als we met een technische vraag zitten.” Samen bezitten de drie verzamelaars heel wat documen- tatie over Gillet. Ze beseffen dat die documentatie niet uit elkaar gehaald mag worden. “Daarom hebben we af- gesproken om die documentatie aan de langstlevende verzamelaar na te laten.” Tijdens de opening van zijn ten- toonstellingsruimte mocht Jan trou- wens een voormalige Gillet-dealer uit Sint-Truiden verwelkomen. Net als een dochter van een bekende Gillet- motorrijder én een dochter van de op- richter van Gillet Herstal zelf.

Verzamelen brengt mensen samen. **THOMAS REYSKENS EN JORIS JAENEN** uit Genk verzamelen, zonder dat ze het van elkaar wisten, oude vi- deospelletjes of ‘retrogames’. ‘Limburg Verzameld/t’ sprak beide verzamelaars in de kelder van Thomas, waar een projector hangt met daarop verschil- lende oude spelconsoles aangesloten. Meer dan het verzamelen van de re- trospellen - beiden hebben er enkele honderden - gaat het bij hen om het spelen ervan. Dat doen ze liefst met kameraden of medeverzamelaars.

Vanuit zijn interesse voor gezelschaps- spellen gaat **TIM RAMAEKERS** uit Wellen al meer dan een jaar naar een spelletjesclub in Sint-Truiden. Daar en via online fora ontmoet hij medever- zamelaars en ontdekt hij, samen met anderen, nieuwe spellen. In zijn ver- zameling zit het bijvoorbeeld het spel ‘Mega Civilisations’. Hopelijk lukt het hem om snel om 18 spelers te vinden, die met hem het 10 tot 12 uur durende spel willen spelen...

Al meer dan 30 jaar lang verzamelt **PATRICK VANSTIPELEN** uit As aller- lei documentatie en attributen rond carnaval en kermis. Als huldebetoon voor zijn jarenlange inzet kreeg hij daarom de carnavaleske eretitel ‘D’n Oprechte Leugeneer’, uitgereikt door het gelijknamige gezelschap van nota- bele vertegenwoordigers van diverse verenigingen en gemeentes uit Bel- gisch en Nederlands Limburg.

JEAN-MARIE BLOKKEN uit Hasselt werd op zijn beurt dan weer tot ridder geslagen in de ‘Confrérie van de Has- seltse Jenever’. Zijn indrukwekkende verzameling over de Hasseltse jenever zal daar vermoedelijk wel voor iets tus- sen gezeten hebben. Een anekdote van Jean-Marie wijst ook nog eens op het sociale aspect van verzamelingen: “Ik was eens met vrienden op wan- delweekend in de Ardennen en in een klein cafeetje zag ik een keramieken bord van stokerij Fryns hangen. Ik wou het absoluut hebben, maar de eige- naar wilde het niet weg doen. Enkele weken later werd ik 40 jaar en kreeg ik van enkele vrienden dat bord cadeau. Zij waren teruggegaan naar het café en hadden de eigenaar blijkbaar toch kunnen overtuigen. Daar was ik heel blij mee, en het hangt nu aan de muur in de woonkamer.”

“Een paar keer per jaar gaan we bij elkaar op bezoek. Dat zijn echt gezellige avonden.”

LIEF VOS • HAMONT-ACHEL

Jan Leus uit Heers in zijn Gillet Herstal-‘winkel’.

TIP

Op zoek naar medeverzamelaars om te ruilen of (ver)kopen, raad te vragen of informatie uit te wisselen? Wie weet vind je ze op de Facebook- pagina van ‘Limburg Verzameld/t’? Op diezelfde pagina kun je je eigen verzameling ook in de kijker zetten, of een oproep doen om je verzameling te vervullen...

VERZAMELWIJZER

“Erfgoedcel Mijn-Erfgoed is hét aanspreekpunt in de Mijnstreek voor al je vragen betreffende je verzameling. Indien zij daar zelf geen kant-en-klaar antwoord op kunnen bieden, kunnen ze je ongetwijfeld wel in contact brengen met een andere verzamelaar, vereniging of expertise- centrum uit hun netwerk dat je met kennis van zaken verder kan helpen.”

Patrick Witters (Voorzitter projectvereniging Mijnstreek / Erfgoedcel Mijn-Erfgoed)

MIJN
ERF
GOED

Eric Lefebvre uit Heusden-Zolder in zijn werkatelier, waar hij zijn Max Sievert-branders volledig opknapt.

HOE WORDEN VERZAMELINGEN ONDERHOUDEN?

Over het behoud en beheer van verzamelingen

Het bijeenbrengen van voorwerpen is maar het begin van een verzameling. Zodra je de voorwerpen hebt, begint het – vaak onderschatte – beheer van je verzameling. Inventariseren, conserveren, restaureren, klasseren, bewaren, beveiligen, verzekeren... Een greep uit de ‘problemen’ of zaken waar onze verzamelaars mee geconfronteerd worden.

CASE

In Voeren gingen we bij **THEO BROERS** langs om zijn verzameling over de productie en promotie van Hervekazen te bekijken. Op dat moment waren ook enkele medewerkers van Erfgoed Haspengouw aanwezig. Zij kwamen Theo de inventaris van zijn bakkerscollectie overhandigen. Alle voorwerpen werden daarvoor beschreven, opgemeten en gefotografeerd. Al die gegevens werden verwerkt in een inventaris. Zo blijft de kennis over die, voor de hedendaagse mensen vaak vergeten, objecten bewaard voor de toekomst! Ook bij **JOS VALLEY** uit Heers werd een gelijkaardig traject opgestart om enkele van zijn verzamelingen (snoeiwerktuigen, boter- en tabaksproductie, speciaal landbouwalaam) te inventariseren.

JOHAN JACOBS uit Alken verzamelt onder andere oude speelkaarten. Sommige kaartenboeken zijn al bijna 300 jaar oud. In totaal heeft hij naar schatting 300 à 350 kaartspellen verzameld. Veel van die kaarten zijn onbespeeld en hij wil ze in een zo goed mogelijke bewaren. Omdat die oude kaarten vaak rechte hoeken hebben, in tegenstelling tot de huidige afgeronde kaarten, worden ze bewaard in plastic doosjes die aan de binnenkant ook rechte hoeken hebben. Om toch van zijn collectie te kunnen genieten zonder de kaarten zelf te bekijken – met het risico dat ze gekreukt of beschadigd worden – heeft Johan alle kaarten ingescand en in een digitale database ingevoerd. Zo staan de kaarten mooi per spel en per thema samen en heeft hij altijd en overal een overzicht van zijn collectie ‘op zak’.

Andere objecten zijn in heel wat minder goede staat als ze een verzameling binnenkomen. **ERIC LEFEBVRE** uit Heusden-Zolder heeft meer dan 250 branders van de Zweedse firma Max Sievert. Ze zijn tussen 60 en 120 jaar oud, maar zien er oogverblindend mooi uit en werken nog allemaal. Nauwelijks nog te herkennen als het stuk ‘oud ijzer’ dat het aanvankelijk was. In de kelder heeft Eric een werkatelier ingericht waar hij de branders tot op het laatste schroefje uit elkaar haalt, schoonmaakt en terug in elkaar steekt. Ontbrekende of kapotte onderdelen vervangt hij door originele reserve-

stukken die hij ook verzameld en schoongemaakt heeft, met de restauratie als doel.

Hetzelfde verhaal horen we bij **JACKY SCHEELEN** uit Hechtel-Eksel, die naar eigen zeggen “heel wat oude klokken van de sloop gered heeft”. Hij brengt de klokken zoveel mogelijk terug in originele staat. Inderdaad, zelfs zijn oudste uurwerk uit het 17de-eeuwse Frankrijk werkt nog. Daarvoor gebruikt Jacky ook originele materialen uit die periode. “Elk uurwerkmechanisme is een kunstwerkje op zich,” zegt Jacky, “en het zou dan ook zonde zijn dat dat vakmanschap verloren zou gaan!”

“28.478 exemplaren”, weet **PAULA GEERDENS** uit Nieuwerkerken exact te zeggen als we haar vragen naar het aantal bierviltjes dat zij verzameld heeft. Dat indrukwekkende aantal heeft Paula

verzameld in honderden kaften, die alfabetisch en thematisch gerangschikt zijn. Dankzij die logische bewaarvolgorde en plaatsing kost het dan ook geen moeite voor Paula om enkele specifieke viltjes op te zoeken.

Ook **JOZEF GEERAERTS** uit Houthalen-Helchteren heeft een goed uitgedokterd systeem om zijn honderden militaire kentekens te bewaren en te klasseren. Op grote genummerde kartonnen platen worden de kentekens per 9 à 12 opgespeld, van een identificatie voorzien en met plastic folie overtrokken. Door op de achterkant een schuimrubberen bescherm laag aan te brengen, kunnen de platen opgestapeld worden zonder de plastic folie of kentekens te beschadigen. In een apart boekje staan de kentekens per land opgesteld, met een verwijzing naar de overeenstemmende kartonnen plaat.

Paula Geerdens uit Nieuwerkerken tussen haar honderden kaffen gevuld met bierviltjes.

VERZAMELWIJZER

“Een inventaris is onmisbaar voor het goede beheer van een verzameling. Met het Erfgoedregister kan je die inventaris online ingeven. Raadpleeg de website van het PCCE voor meer informatie over het behoud en beheer van je collectie.”

Igor Philtjens (gedeputeerde van Cultuur, Erfgoed en Toerisme - Provinciaal Centrum voor Cultureel Erfgoed)

TIP

Er worden geregeld vormingen georganiseerd over het behoud en beheer van (erfgoed-) collecties. Zit je met vragen over de beste manier om bepaalde voorwerpen te bewaren? Wil je je collectie graag inventariseren, maar weet je niet hoe daaraan te beginnen?... Neem contact op met een van de partners van ‘Limburg Verzameld/t’ (zie laatste bladzijde) en zij helpen je graag verder!

Pierre Thijs uit Houthalen-Helchteren leidt graag bezoekers rond in zijn ‘Politie- en motorenmuseum’.

KOMT DAT ZIEN, KOMT DAT ZIEN!

Over publiciteit, tentoonstellingen en (privé)musea

PAULA GEERDENS uit Nieuwerkerken zat in 1985 in het bestuur van de plaatselijke KVLV-club, dat toen besloot een hobbytentoonstelling te organiseren. Ze had thuis een 150-tal bierviltjes liggen en wilde die tonen, maar niet voordat ze op een beurs extra viltjes had gekocht. Sindsdien heeft Paula haar verzameling al bij verschillende gelegenheden tentoongesteld.

Dezelfde verhalen horen we bij verschillende verzamelaars. Een bijzonder kruisbeeld wekte zo’n 30 jaar geleden de interesse van **FRANS DE-MEULEMEESTER** uit Ham. Hij begon met het verzamelen van kruisbeelden en doodsprentjes, maar geleidelijk aan verlegde hij zijn focus naar heiligenbeelden en kaders met religieuze spreuken of beeldfragmenten uit heiligenlevens. En niet enkel Frans was geïnteresseerd in zijn verzameling. Hij stelde zijn verzameling verschillende keren tentoon, onder andere voor de KWB, en dat trok altijd veel volk: “Ik verbaasde me telkens opnieuw over wat mensen allemaal weten over een beeld.”

ROHNNY, BETTY EN ISABEL SCHILS-CLAES baten in Gingelom Het Pachthof uit. Gasten en andere geïnteresseerden kunnen er een bezoek brengen aan het 500 vierkante meter grote privémuseum over de Tweede Wereldoorlog ‘Winter 1944’. Rohnnny: “Wat ooit begon als ‘Kerstmis 1944’ – een twee weken durende kerstmarkt – is stilaan geëvolueerd naar een tentoonstelling van drie maanden. En 7 à 8 jaar geleden besloten we om een permanente tentoonstelling te openen.” Het resultaat: tientallen thematische ruimtes, die allerlei verschillende aspecten van de Tweede Wereldoorlog behandelen.

Ook andere verzamelaars besloten om hun verzameling onder te brengen in een privémuseum. **ANDRÉ JONCKERS** uit Bree startte een verzameling rijtuigen, vanuit zijn interesse voor de jumpingsport. Doorheen de jaren verzamelde hij tientallen koetsen en hij merkte dat er grote interesse van buitenstaanders was om die rijtuigen te bekijken. Twintig jaar geleden opende hij daarop het ‘Rijtuigmuseum’. Op afspraak ontvangt André geïnte-

resseerde bezoekers, een vereniging of een schoolklasje om meer uitleg te geven over de rijtuigen, de honderden attributen en miniatuurkoetsen. Je kunt de rijtuigen trouwens niet enkel in het museum bewonderen, maar ook op de vele evenementen waar de koetsen achter een paardenspan gespannen worden om rond te rijden...

Een telefoontje of e-mail naar **PIERRE THIJS** uit Houthalen-Helchteren volstaat ook om een bezoek te brengen aan zijn ‘Politie- en motorenmuseum’. Pierre verzamelt al meer dan 20 jaar lang alles dat met de (geschiedenis van) de politie en de rijkswacht te maken heeft. Hij stelt zijn collectie motoren, insignes, wapens, uniformen, afiches en veel meer maar al te graag tentoon voor een breed publiek. En dat doet Pierre met een duidelijke boodschap: hij wil dit rijke erfgoed te bewaren voor de toekomst.

Dat privé-musea niet moeten onderdoen voor de ‘gekende’ musea bewijst ook het museum ‘Slag der Zilveren Helmen’ in Halen. In 2014 – de honderdste verjaardag van de bekende slag uit de Eerste Wereldoorlog – mocht dit museum, uitgebaat door de **FAMILIE STROOBANTS**, maar liefst 12.000 bezoekers (!) ontvangen. Helemaal niet slecht voor een museum dat ooit begon als een tijdelijke tentoonstelling in een koeienstal.

Bovenstaande verhalen bieden hopelijk inspiratie voor verzamelaars die – tijdelijk of permanent – met hun verzameling naar buiten willen komen. Zoals ook bijvoorbeeld **PATRICIA VRANCKEN** uit Sint-Truiden. Begin jaren 1980 startte zij als vrijwilliger bij het Rode Kruis. Inmiddels coördineert

zij een lokale afdeling en werkt actief mee aan de opleidingen van Rode Kruis vrijwilligers. Vanuit haar engagement groeide de passie om diverse aspecten van deze vrijwilligerswerking te documenteren. Door alles wat verband houdt met de Hulpdienst Rode Kruis Limburg bij te houden, werd het fundament gelegd voor een uitgebreide collectie, die Patricia op termijn wil verwerken binnen een publiek toegankelijk museum in eigen beheer.

TIP

Op zondag 23 april 2017 vindt de 17de editie van Erfgoeddag plaats. Erfgoeddag is al sinds 2000 de jaarlijkse ‘feestdag’ van ons erfgoed. Het thema van de volgende Erfgoeddag is ‘Zorg’. Over heel Vlaanderen en Brussel bieden erfgoedorganisaties activiteiten aan, die betrekking hebben op de gezondheidszorg en het erfgoed van de zorgsector. Maar ook de ‘zorg voor erfgoed’ is een mogelijke invalshoek voor een activiteit. Heb je zelf een verzameling met betrekking tot de zorgsector? Of draag jij op een speciale manier zorg voor jouw (erfgoed)collectie? Erfgoeddag biedt de ideale gelegenheid om jouw collectie te tonen aan een breed publiek. Meer informatie over Erfgoeddag vind je op de website www.erfgoeddag.be of kun je opvragen bij de partners van ‘Limburg Verzameld/t’ (zie laatste bladzijde).

Op het PCCE kan je voor advies over museum- en publiekswerking terecht bij de provinciale Museumconsulente.

In zijn ‘Rijtuigmuseum’ heeft André Jonckers uit Bree tientallen gerestaureerde koetsen uitgesteld.

“Wat ooit begon als een twee weken durende kerstmarkt is intussen uitgegroeid tot een permanent museum van zo’n 500m² groot.”

ROHNNY SCHILS • GINGELOM

VERZAMELWIJZER

“Wil jij of je vereniging een erfgoedactiviteit voor het publiek organiseren in Hasselt? Het Stadsmus is een aanspreekpunt over Hasselts erfgoed. Zo kan het museum je, bijvoorbeeld voor publieksactiviteiten, op weg helpen met tips en ervaringen. Ondersteuning is ook mogelijk in bepaalde gevallen.”

Ann Delbeke
(Conservator Het Stadsmus)

DE TOEKOMST VAN EEN VERZAMELING

Over het voortzetten van verzamelingen

Als we vragen naar het toekomstperspectief van een verzameling, krijgen we vaak te horen dat ze onbestaande is. Het vormt een grote bekommernis voor de (oudere) verzamelaars. Achter verzamelingen zit vaak een heel persoonlijk verhaal of verzamelmotief, dat niet gedragen wordt door de nabestaanden of kennissen van de verzamelaars. Veel verzamelingen zijn op die manier al met een container of met het huisvuil afgevoerd naar het stort. Hieronder vind je enkele verhalen van hoe het anders aangepakt kan worden...

CASE

In 2013 overleed Toontje Gilissen uit Wimmertingen op 75-jarige leeftijd. Meer dan 60 jaar lang verzamelde Toontje kerststallen van over de hele wereld, net als documentatie en boeken over kerstgebruiken en -stallen. Zijn familie wilde dat levenswerk niet verloren laten gaan. De medewerkers van Erfgoedcel Mijn-Erfgoed werden gecontacteerd en zij keken naar gelijkaardige initiatieven in hun werkingsgebied. Daarop werd beslist om een stichting op te richten, die zich bekommert om de gigantische collectie. Een van de bestuursleden van de 'Stichting Toontje Gilissen' is **GUIDO AERTS** uit Heusden-Zolder: "Alle voorwerpen en documenten zijn beschreven, gefotografeerd en geïnventariseerd, zodat we juist weten wat Toontje allemaal verzameld heeft", zegt Guido. "De bedoeling is dat (een deel van) de collectie regelmatig aan een breed publiek getoond zal worden. Door de oprichting van een stichting wordt de nalatenschap verzekerd. Sindsdien zijn er al enkele nieuwe kerststallen bijgekomen, omdat de schenkers weten dat ze goed bewaard zullen worden."

Oude uurwerken kennen geen geheimen meer voor Jacky Scheelen uit Hechtel-Eksel.

Museum 'De Rookcultuur' van Jan Schouteden uit Meeuwen-Gruitrode is intussen gehuisvest bij Jans dochter.

Onbekend maakt onbemind! **RIK LINKENS** uit Maasmechelen verzamelt al zo'n tien jaar mechanische muziekdozen. Intussen heeft hij zo'n 700 muziekdozen verzameld, in de meest uiteenlopende vormen en kleuren. De oudste muziekdozen dateren uit het midden van de 19de eeuw. Rik is nog niet meteen van plan om te stoppen met verzamelen, of zijn verzameling weg te doen. Maar hij is wel al bezig met de toekomst van zijn verzameling: "Ik laat mijn kleinkinderen af en toe wat spelen met de muziekdozen, in de hoop hen te enthousiasmeren om de collectie later over te nemen", zegt Rik. De 'gebruikssporen' neemt hij er graag bij, maar eerlijkheidshalve en met een knipoog voegt hij er wel aan toe dat de uniekere of kostbaardere muziekdozen bovenaan in de kast staan.

JACKY SCHEELEN uit Hechtel-Eksel heeft van kleins af aan oude uurwerken verzameld en hersteld. Jacky leidde in zijn beroepsleven een stokerij. Op de eerste verdieping had hij enkele ruimtes ingericht waar hij de uurwerken tentoonstelde. Hij ontving vele bezoekers die konden genieten van een borreltje, terwijl hij hen kon rondleiden in de stokerij en zijn museum. De stokerij ging enkele jaren geleden over naar nieuwe eigenaars, maar de uurwerken mogen er voorlopig nog blijven staan en Jacky komt er regelmatig over de vloer. "Hopelijk kunnen ze hier permanent blijven staan, en willen de nieuwe eigenaars de combinatie stokerij - uurwerkmuseum behouden, en gaat de verzameling dus niet verloren", zegt Jacky over zijn levenswerk.

JAN SCHOUTEDEN uit Meeuwen-Gruitrode heeft sinds zijn vijftiende al-lerhande voorwerpen rond tabak verzameld. Tot voor enkele jaren geleden baatte Jan thuis een museumpje uit, waar hij duizenden pijpen, sigaren, etiketten en tabaksattributen tentoonstelde. Sinds kort is het museum verhuisd naar het huis van zijn dochter Ilse. Er werd een speciaal bijgebouw geplaatst dat onderdak biedt aan de rijke collectie. Even enthousiast als haar vader leidt Ilse, op afspraak, geïnteresseerden rond in de 'Rookcultuur'. En zo is de opvolging ook daar hopelijk verzekerd!

CASE

Zuster Lutgarde Ceyssens uit Lanaken heeft gedurende dertig jaar meer dan 1.500 religieuze medailles en honderden kruisjes van overleden zusters bijgehouden en verzameld. Het ontbreekt haar naar eigen zeggen aan goesting om de verzameling verder te zetten en te inventariseren. Zuster Lutgarde wil echter niet dat dit religieuze erfgoed verloren gaat en daarom gingen wij samen met haar op zoek naar een nieuwe bestemming voor haar verzameling. Via het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur werd de vraag aan relevante erfgoedspelers doorgespeeld, en vindt de collectie hopelijk een permanente bewaarplaats. Wordt vervolgd...

VERZAMELWIJZER

"Erfgoed Haspengouw helpt jou als Haspengouwse verzamelaar verder met alle vragen rond de zorg, het bewaren en de toekomst van je collectie."

Johan Mas
(voorzitter Erfgoed Haspengouw)

TIP

Alle verzamelingen die in het kader van het project 'Limburg Verzameld/t' bezocht werden, zijn terug te vinden in de online erfgoeddatabase www.erfgoedplus.be. Je vindt er een uitgebreide beschrijving en foto's van de verzamelingen en de verzamelaars.

VERZAMELWIJZER

Bij welke partners en voor welke ondersteuning kan je terecht met je vraag als verzamelaar of erfgoedliefhebber? Volg de vragen hieronder en je weet meteen wie je kan contacteren met jouw vraag. Staat je vraag niet in onderstaand schema, aarzel dan niet en contacteer een van de partners die meewerkten aan 'Limburg Verzameld/t'. Zij helpen je graag verder! Een e-mail sturen kan natuurlijk ook (limburgverzameldt@erfgoedplus.be).

